

การศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

ชนนิกานต์ ศรีพิทักษ์¹ ปัญญาพร ศรีไพบารยะ² และอลิสสา คุ่มเคี่ยม³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน 2562 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ผลการศึกษาพบมูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์พบทั้งหมด 3 มูลบท มูลบทที่พบมากที่สุด คือ มูลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ ลำดับต่อมาคือมูลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม และมูลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน พบน้อยที่สุด มูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” แสดงให้เห็นถึงกลวิธีในการเลือกข้อความมาตีความหมายให้ตรงกับความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์และบริบทในสังคมปัจจุบัน เนื่องจากผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของข้อความและความหมาย อีกทั้งการตีความหมายนั้นเป็นการหยิบยกสิ่งที่เป็นเสมือนส่วนหนึ่งในชีวิตมาถ่ายทอดอย่างน่าสนใจ

คำสำคัญ เพจ มูลบท วัจนปฏิบัติศาสตร์

^{1,2,3} คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประเทศไทย

¹ Chonnikamsripitak@gmail.com

² Panyapornlike@gmail.com

³ Khwanalisa@gmail.com

* ผู้รับผิดชอบหลัก

บทความวิจัย

รับบทความ: 22 กรกฎาคม 2564

แก้ไขบทความ: 2 ตุลาคม 2564

ตอบรับ: 2 พฤศจิกายน 2564

A study of Pragmatic Presupposition on the Facebook Page

Woonplaepasa

Chonnikarn Sripitak¹, Panyaporn Sripaoraya^{2*}, Alisa Khumkham³

Abstract

This article aims to study pragmatic presupposition on the Facebook page *Woonplaepasa* from 15 April 2019 to 31 July 2020. The results of the study revealed that there are three pragmatic presuppositions. The most frequently used is the fundamentals of the text, followed by presuppositions related to ideas, beliefs, values, and common presuppositions, respectively. The language used was at the word level the most. It showed that the language use on the page involves a strategy for choosing the text to interpret its meaning in accordance with human feelings and contexts in today's society. This is because the author wants the reader to understand the relationship.

^{1 2 3} Faculty of Education
Thaksin University
Thailand

¹ Chonnikarnsripitak@gmail.com

² Panyapornlike@gmail.com

³ Khwanalisa@gmail.com

* Correspondence

Research Article

Received: 22 July 2021

Revised: 2 October 2021

Accepted: 2 November 2021

Keywords: Page, Presupposition, Pragmatics

1. บทนำ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนับเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในสังคมออนไลน์ สังเกตได้ว่าปัจจุบันเพจต่าง ๆ บนเฟซบุ๊กล้วนสร้างรูปแบบและกลวิธีทางภาษาที่แปลกใหม่เพื่อเล่าเรื่องและนำเสนอตัวตนให้ดึงดูดใจผู้คนในสังคมออนไลน์ทำให้มีผู้ติดตามเป็นจำนวนมาก ดังที่ สมาคมโฆษณาดิจิทัลประเทศไทย (2559) ร่วมกับเว็บไซต์ MarketingOops.com ได้จัดทำ Infographic แสดงตัวเลขภาพรวมและพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของคนไทย พบว่า ปัจจุบันประชากรของประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 68.1 ล้านคน มีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตจำนวน 38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 56 ของจำนวนประชากรทั้งหมด และมีผู้ใช้โซเชียลเน็ตเวิร์คมากถึง 41 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 60 สำหรับโซเชียลเน็ตเวิร์คที่มีผู้ใช้งานมากที่สุดของไทย คือ Facebook คิดเป็นร้อยละ 92.1 อาจเพราะสามารถตั้งประเด็นถามตอบในเรื่องที่สนใจ โพสต์รูปหรือวิดีโอ เขียนข้อความสนทนาหรือแม้กระทั่งเปิดโอกาสให้พบปะสังสรรค์ระหว่างกันได้ อีกทั้งยังไม่มีกลไกการกำกับด้านเนื้อหาหรือภาษามากนัก จึงทำให้ผู้โพสต์มีอิสระมากกว่าสื่ออื่น ๆ เป็นต้น

เมื่อกลุ่มผู้ใช้เฟซบุ๊กสนใจเรื่องราวต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดการตั้งเป็นเฟซบุ๊กแฟนเพจขึ้นมาและได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องเพราะมีประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างทรงพลัง โดยเฉพาะการใช้เพจสำหรับกลุ่มคนในสังคมที่มีความชอบหรือความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน จัดทำเพจเพื่อเป็นช่องทางในการพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น ความรู้สึกระหว่างคนในกลุ่ม ซึ่งปัจจุบันมีเพจหนึ่ง ที่ได้รับความนิยมและเป็นกลุ่มสังคมออนไลน์ (Social network) ที่มีคนติดตามจำนวนมากถึง 808,493 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564) ในระยะเวลาเพียง 2 ปี 5 เดือน คือ เพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” <https://www.facebook.com/woonplaepasa>) เป็นเพจที่ยกคำศัพท์มาอธิบายแบบพจนานุกรม ด้วยการยกคำตั้ง แสดงหมวดคำ

แล้วอธิบายความหมาย แต่ลักษณะความหมายจะอธิบายด้วยการตีความใหม่ต่างจากความหมายในพจนานุกรมทั่วไป ดังตัวอย่าง

“ไม่ต้องเกรงใจ (วลี) เกรงใจหน่อยก็ดี”

จากตัวอย่าง ผู้เขียนต้องการแสดงเจตนาในฐานะผู้ส่งสารเมื่อกล่าวว่า “ไม่ต้องเกรงใจ” เปรียบเสมือนการชักชวนให้ผู้รับสารอยู่ในความรู้สึกที่ผ่อนคลายเป็นกันเอง ให้ความรู้สึกสนิทสนมมากขึ้น ส่วนผู้รับสารเมื่อได้ฟังคำพูดนี้ก็ควรมีมารยาทมากขึ้น และอยู่บนพื้นฐานของความเกรงใจและไม่ล้ำเส้นมากเกินไป เพราะผู้พูดอาจพูดเพื่อแสดงมารยาทเท่านั้นผู้ฟังจึงต้องคำนึงถึงมารยาทและบริบทในขณะนั้นด้วย ข้อความเริ่มต้นมีคำว่า “ไม่ต้อง” แต่กลับให้ความหมายโดยมีคำว่า “หน่อยก็ดี” แสดงถึงการตีความหมายที่ขัดแย้งหรือตรงข้ามกับความหมายตามรูปคำในข้อความนั้น

ดังนั้นจึงสามารถอนุมานได้ว่า ความคิด ความเชื่อและค่านิยมเรื่องมารยาทในสังคมไทยเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันก็ยังมีอยู่เพียงแต่สะท้อนออกมาในสถานการณ์หรือคำพูดที่ต่างกัน ดังเช่นตัวอย่างที่เลือกสรรคำเพื่อแสดงเจตนาทางอ้อมและสะท้อนค่านิยมการอยู่ร่วมกันในสังคมว่าควรประพฤติตนแบบใด

สอดคล้องกับที่ ญัฐชา ตะวันนาโชติ (2562) กล่าวในนิตยสารออนไลน์ Creative Thailand Magazine ภาษาต้นได้ว่า “เพจวันแปลภาษา” เป็นเพจที่สร้างขึ้นเพื่อนำเสนอการตีความหมายใหม่จากภาษาในชีวิตประจำวัน โดยนำ “ความเจ็บปวด” ของคนหรือสิ่งที่คนรู้สึกจริง ๆ อาจจะเป็นความเจ็บปวดจากเรื่องเดิม ๆ ที่เจอจนชินชาจนอาจจะไม่รู้ตัวว่ากำลังเจ็บปวดอยู่ ผู้เขียนจึงนำเรื่องราวเหล่านั้นมาถ่ายทอดโดยการตีความหมายใหม่ให้เห็นว่าจริง ๆ แล้ว คุณอาจจะกำลังเจ็บปวดกับเรื่องนี้อยู่ ทำให้ผู้ที่ได้อ่านรู้สึก “จับใจ” กับการตีความหมายดังกล่าวจนเกิดการแบ่งปันสู่สาธารณะ เพจวันแปลภาษาจึงได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการใช้ภาษาและกลวิธีการตีความหมายบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” มีรูปแบบและกลวิธีทางภาษาที่แปลกใหม่ โดยการหยิบยกพฤติกรรมจริงของคนและสถานการณ์ปัจจุบันมาถ่ายทอดผ่านถ้อยคำที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกร่วมทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารโดยมีเจตนาและบริบทสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งภาษาที่ปรากฏใช้นั้นมีกระบวนการสร้างและนำเสนอที่น่าสนใจ รวมถึงภาษาที่เกิดขึ้นในโลกยุคดิจิทัล ยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อและการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกและเรื่องราวต่าง ๆ

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาว่าเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” มีกลวิธีการตีความหมายคำหรือข้อความอย่างไรและความหมายใหม่ที่บัญญัติขึ้นนั้นมีที่มาจากสิ่งใดบ้างที่ทำให้เพจได้รับความนิยมและเข้าถึงคนทุกเพศทุกวัย ผู้ศึกษาเห็นว่าหากวิเคราะห์ความเป็นมาหรือมูลบทที่ปรากฏใช้ในเพจนี้แล้วก็จะทำให้ทราบลักษณะของภาษาไทยในยุคปัจจุบันที่ปรากฏทางสื่อออนไลน์แสดงให้เห็นพลวัตทางภาษาไทยและสังคมไทยที่สะท้อนจากความคิด ความเชื่อและทัศนคติของคนในสังคมซึ่งถือเป็นการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามกระแสของโลกยุคปัจจุบัน

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษามูลบททางวัฒนธรรมที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา”

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา คือ ศึกษาการใช้ภาษาบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” ตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 เป็นระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน โดยศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เป็นถ้อยคำเท่านั้น ไม่หมายรวมถึงรูปภาพและสัญลักษณ์อื่น ๆ พบข้อมูลทั้งหมด 1,034 ข้อมูล

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การใช้ภาษาของมนุษย์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ย่อมมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน รวมถึงเจตนาของการสื่อความหมายซึ่งในบางครั้งไม่ได้หมายความว่าตามรูปคำที่ปรากฏแต่ต้องอาศัยประสบการณ์ บริบทสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อที่จะตีความหมายของถ้อยคำนั้นได้อย่างถูกต้อง

จันทิมา อังคพณิชกิจ (2554, น. 14) กล่าวถึงมูลบท โดยให้ความหมายภาษาอังกฤษว่า “Presupposition” และกล่าวต่อว่า การใช้มูลบทเป็นการใช้ภาษาเพื่อสื่อข้อความที่ทำให้เข้าใจได้โดยนัยว่ามีข้อความอื่น ๆ หรือมีเหตุการณ์บางอย่างปรากฏหรือเกิดขึ้นมาก่อนหน้าแล้วหรือมีความคิดและเจตนาบางอย่างที่แฝงอยู่ในข้อความในดับท นอกจากนี้ แฟร์เคลาฟ (2003, อ้างถึงใน จันทิมา อังคพณิชกิจ, 2554, น. 14) มองว่ามูลบทเกี่ยวข้องกับวาทกรรมในแง่ที่โยงไปกับความรู้ทางสังคมวัฒนธรรมที่ผู้พูดผู้ฟังมีอยู่ร่วมกันและยังเกี่ยวพันกับเรื่องของอำนาจและอุดมการณ์อีกด้วย

สอดคล้องกับ Kempson (1975) พูดถึงความหมายไว้ว่า Presupposition หรือ สภาวะเกิดก่อน เป็นศัพท์เฉพาะทางภาษาศาสตร์ซึ่งหมายถึง “สิ่งหรือเหตุการณ์ที่เป็นความรู้ความเข้าใจซึ่งผู้พูดเชื่อว่าเป็นจริงอยู่ก่อนแล้วเมื่อได้กล่าวถ้อยคำบางอย่างออกไป” ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจในการสื่อสารร่วมกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ตัวอย่างเช่น ถ้ามีผู้หนึ่งกล่าวว่า “John left work early again” หรือการกล่าวว่า “Somchai passed the English test” เราจะเห็นได้ว่าผู้พูดทั้งสองประโยครับรู้ถึงสภาวะการเกิดก่อนนั้นคือ ในประโยคแรกผู้พูดรู้มาก่อนว่าจอห์นไม่ได้ทำงานของตัวเองโดยกลับออกไปก่อน ครั้งนี้เป็นครั้งแรกเพราะมีคำบ่งชี้ “again” และในประโยคที่สองผู้พูดรู้ถึงว่า สมชายต้องเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษแล้วจากนั้นจึงทำการเข้าสอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องเป็นสภาวะที่เกิดก่อนการสอบผ่านอย่างแน่นอน

Kritsadawan and Theeranuch (2008, น. 41-45 อ้างถึงใน รุจิรา บำรุงกาญจน์ และกิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา, 2560, น. 315) กล่าวว่า มุลบทในทางวัจนปฏิบัติ (pragmatic presupposition) คือความเชื่อเบื้องต้นหรือความรู้พื้นฐานที่ผู้ร่วมสนทนามีร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปภาษา มุลบทช่วยให้ผู้ร่วมสนทนาสามารถสื่อสารกันอย่างเข้าใจ โดยไม่จำเป็นต้องพูดทุกสิ่งทุกอย่างออกมาเพราะผู้ร่วมสนทนาสามารถอาศัยบริบทในการตีความได้ สอดคล้องกับ Caffi (1994, อ้างถึงใน กฤษฎาวรรณ หงส์ลัดารมภ์ และธีรณัฐ โชคสุวณิช, 2551, น. 41-45) ที่กล่าวว่า มุลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการรับรู้ร่วมกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ได้แก่ ความคิด ความเชื่อและค่านิยม องค์ความรู้พื้นฐานและปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ เป็นต้น มุลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรงแต่ผู้รับสารสามารถตีความได้จากบริบทในการสื่อสารผ่านทางข้อความมุลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ช่วยในการตีความ “สาร” หรือข้อความ ทั้งที่เป็นการสื่อสารสองทาง เช่น บทสนทนาหรือการสนทนาในสถานการณ์จริงและข้อความที่เป็นการสื่อสารทางเดียว เช่น ข้อความประกาศหรืองานเขียนต่าง ๆ ได้โดยข้อความที่เป็นการสื่อสารทางเดียวนี้ให้ความสำคัญต่อผู้เสนอสารในฐานะที่เป็นตัวแทนความคิดความเชื่อของสังคม

วิชญ์พงศ์ อินทรเกษม (2559, น. 98-110) ได้ศึกษากลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเกี่ยวกับ “การศึกษา” และ “การเรียนกวดวิชา” ในวาทกรรมโฆษณาสถาบันกวดวิชา โดยกลวิธีที่ใช้มีการใช้มุลบทร่วมอยู่ในผลการวิเคราะห์ด้วย โดยผู้ศึกษาได้แบ่งการใช้มุลบทเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ การใช้มุลบทเพื่อแนะนำคุณลักษณะเชิงบวกของนักเรียนสามารถเพิ่มขึ้นได้และการใช้มุลบทเพื่อแนะนำปัญหาการเรียนของนักเรียนเป็นสิ่งที่ควรกำจัดหรือทำให้ลดน้อยลงและหมดไป

สิริธัญญา สุขสวัสดิ์ (2558, น. 1-150) ได้ศึกษา ลักษณะภาษาและกลวิธีการใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ในหน้าแฟนเพจเฟซบุ๊ก “ข้อความโดนๆ” โดยหนึ่งใน

แนวคิดหลักที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ แนวคิดเรื่องมูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ซึ่งสรุปไว้โดย Caffi

จากการศึกษางานของสิริญญา สุขสวัสดิ์ มีการแบ่งมูลบทเป็น 3 ชนิด และใช้ศึกษาข้อความในเพลงเพชฌัญญุ์เช่นกัน จึงเห็นว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้ จึงนำมาใช้เป็นวิธีการในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ มูลบทด้านความคิด ความเชื่อ และค่านิยม มูลบทด้านความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันและมูลบทด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ โดย Caffi (1994, อ้างถึงใน กฤษฎาวรรณ หงส์ดามรงค์ และธีรนุช โชคสุวณิช, 2551, น. 46-47) ได้กล่าวถึงมูลบทแต่ละประเด็นไว้ดังนี้

1. มูลบทด้านความคิด ความเชื่อและค่านิยม

มูลบทด้านนี้เป็นทัศนะของผู้ส่งสารที่เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อของคนในสังคม โดยเป็นสิ่งที่แสดงถึงความคิดและความเชื่อของคนในสังคมซึ่งแสดงผ่านทาง “สาร” ที่มีการตีความแล้ว มูลบทด้านนี้จึงเป็นเรื่องที่เชื่อถือกันอย่างกว้างขวางในสังคมและเป็นแนวทางในการพิจารณาพฤติกรรมที่เหมาะสมโดยมีการยอมรับอย่างแพร่หลายจากสมาชิกของสังคมหรืออาจหมายรวมไปถึงความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์หรือ พฤติกรรมของส่วนรวมซึ่งมีมาเป็นเวลายาวนาน ที่กลุ่มบุคคลในสังคมยึดถือและนำมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่คนกลุ่มหนึ่งเห็นว่าคนในสังคมส่วนใหญ่ปรารถนาหรือต้องการให้เป็นเช่นนั้น

2. มูลบทด้านความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน

ความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน (mutual knowledge) เป็นมูลบทซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีการรับรู้ในเรื่องหรือองค์ความรู้เดียวกัน ทำให้ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเข้าใจเนื้อหาของสารได้ตรงกัน โดยไม่ต้องอธิบายความมาก นอกจากนี้ยังรวมไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คนในสังคมทั่วไปรับรู้ร่วมกันด้วย เช่น ความรู้ทั่วไป คำศัพท์ และวันสำคัญที่ปรากฏในปัจจุบัน

3. มุลบทด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ

มุลบทที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดข้อความที่สื่อเจตนาของผู้ส่งสารในที่นี้ หมายถึง ข้อความที่ขึ้นอยู่กับบริบทของสถานการณ์ในการสื่อสารสำหรับมูลเหตุหรือปัจจัยที่ผู้ส่งสารนิยมนำมาใช้สร้าง เช่น กล่าวถึงการดำเนินชีวิต ประสพการณ์และการกล่าวถึงสถานการณ์ปัจจุบัน

จากมุลบทที่กล่าวมาข้างต้น กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์ และธีรณัฐ โชคสุวณิช (2551, น. 43) ได้ยกตัวอย่างและอธิบายการสื่อถึงมุลบทของข้อความดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ห้ามทิ้งสิ่งใด ๆ หรือบ้วนน้ำลาย น้ำมูก น้ำหมากลงบนถนน ทางเท้า ฝ่าฝืน
ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท”

สำนักงานคลองเตย (25 มิ.ย. 40)

จากตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงมุลบทด้านความคิด ความเชื่อและค่านิยมของผู้ส่งสารซึ่งทราบว่าผู้ทิ้งขยะบนถนน ทางเท้า และมีผู้นิยมบ้วนน้ำลาย น้ำหมากและสิ่งน้ำมูกลงบนพื้น ซึ่งผู้ส่งสารมีความคิดว่า ไม่ต้องการให้มีผู้กระทำเช่นนั้น โดยผู้ส่งสารเชื่อว่า ถ้าทิ้งสิ่งหนึ่งสิ่งใดลงบนพื้นจะทำให้พื้นถนนสกปรก นอกจากนี้ผู้ส่งสารและผู้รับสารยังมีมุลบทด้านความรู้พื้นฐานร่วมกัน กล่าวคือ ผู้ส่งสารและผู้รับสารทราบว่า ถ้าทิ้งสิ่งต่าง ๆ ลงบนถนนนั้นทำให้พื้นถนนสกปรกแต่ก็ยังมีผู้รับสารบางคนฝ่าฝืนทำพฤติกรรมเช่นนั้นอยู่ ผู้ส่งสารจึงต้องประกาศว่าถ้ามีผู้กระทำพฤติกรรมเช่นนั้นอีก ต้องมีการเสียค่าปรับและทำให้ผู้รับสารไม่กล้ากระทำพฤติกรรมเหล่านั้นอีก สำหรับมุลบทด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ ซึ่งมีส่วนที่ทำให้ผู้ส่งสารกล่าวถ้อยคำออกมา เพราะถ้อยคำที่กล่าวออกมานั้นเกิดจากความปรารถนาและการเรียกร้องของผู้ส่งสาร เนื่องจากมีผู้รับสารได้ทำพฤติกรรมการ

ละเมิดกฎโดยการทิ้งสิ่งต่าง ๆ ลงบนพื้นถนนจึงทำให้ผู้ส่งสารต้องประกาศถ้อยคำนั้นออกมา

3. ข้อมูลและวิธีการวิจัย

จากการศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” ผู้วิจัยใช้วิธีการดำเนินการศึกษาโดยการสำรวจข้อมูลจากเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” เพื่อดูว่าจากข้อมูลที่ปรากฏนั้นมีประเด็นใดที่น่าสนใจบ้าง เมื่อสำรวจข้อมูลเรียบร้อยแล้วจึงได้ประเด็นที่จะศึกษา คือ ศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” จากนั้นศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว โดยงานวิจัยที่ได้ศึกษา ได้แก่ (1) กลวิธีการใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ใช้ในหน้าแฟนเพจข้อความโดน ๆ ของ สิริญญา สุขสวัสดิ์ (2) กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเกี่ยวกับ “การศึกษา” และ “การเรียนกวดวิชา” ในวาทกรรมโฆษณาสถาบันกวดวิชา ของชัชณพพงศ์ อินทรเกษม (3) การวิเคราะห์วาทกรรมความเป็นไทยในวรรณกรรมสี่แผ่นดินโดย ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ของประภาพร ลิ้มจิตสมบุญ และชมพูนุช ทรงถาวรทวี

เมื่อศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยละเอียดและพบว่า งานวิจัยเรื่องกลวิธีการใช้ภาษาตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ใช้ในหน้าแฟนเพจข้อความโดน ๆ ของสิริญญา สุขสวัสดิ์ ได้ศึกษาข้อความในเพจเฟซบุ๊ก จึงเห็นว่าเหมาะสมกับเรื่องที่กำลังศึกษาและเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้ จึงใช้เป็นหลักในการศึกษาครั้งนี้ หลังจากนั้นจึงกำหนดวิธีการรวบรวมข้อมูลและกำหนดระยะเวลาในการศึกษาข้อมูล โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 เป็นระยะเวลา 1 ปี 3 เดือน หลังจากนั้นทำการคัดเลือกข้อมูล โดยศึกษาเฉพาะข้อมูลที่เป็นถ้อยคำเท่านั้น ไม่หมายรวมถึงรูปภาพและสัญลักษณ์อื่น ๆ ซึ่งพบข้อมูลทั้งหมด

1,034 ข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้บันทึกลงในโปรแกรม Microsoft Excel มาวิเคราะห์ข้อมูล เริ่มจากการวิเคราะห์กลวิธีการตีความหมายทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ตามทฤษฎีมูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ซึ่งมี 3 มูลบทด้วยกัน ได้แก่ มูลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม มูลบทด้านความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน และมูลบทด้านปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ เมื่อได้ผลการวิเคราะห์แล้วจึงนำมาจัดระบบข้อมูลและสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ สรุปผล อภิปรายผลและถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบของบทความ

4. ผลการวิจัย

มูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ คือ สิ่งที่ได้รับรู้ร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ในครั้งนี้ผู้ศึกษาวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ความคิด ความเชื่อและค่านิยม (2) ความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน และ (3) ปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ ดังตัวอย่างของผลการศึกษาต่อไปนี้

4.1 มูลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม คือ สิ่งที่เป็นารับรู้ร่วมกันของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ได้แก่ ความคิด ความเชื่อและค่านิยม เป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารไม่ได้กล่าวออกมาโดยตรง แต่ผู้รับสารสามารถตีความได้จากข้อความและบริบทในการสื่อสาร ดังที่ Caffi (1994, อ้างถึงใน กฤษดาวรรณ หงส์ดามรงค์ และธีรณัฐ โชคสุวณิช, 2551) กล่าวว่า มูลบทด้านนี้เป็นทักษะของผู้ส่งสารที่เกี่ยวกับความคิด ความเชื่อของคนในสังคม แบ่งย่อยได้ 4 ประเด็น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1.1 มูลบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก เป็นมูลบทที่พบเป็นจำนวนมากในเพลงเพชฌัญญ์ “วันแปลภาษา” มูลบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรัก หมายถึง ความคิด ความเชื่อและค่านิยมซึ่งมีที่มาจากการกระทำ ถ้อยคำหรือสิ่งที่สื่อถึงความรัก เรื่องความรักนั้นถือเป็นความปกติของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เกิดมาพร้อมความรู้สึกต่าง ๆ หนึ่งในนั้นคือความรู้สึกรักที่เป็นเสมือนเครื่องมือขับเคลื่อนชีวิต นำทางไปสู่

ความสำเร็จได้ แต่ในทางกลับกันความรักก็สามารถเป็นเครื่องมือที่สร้างความทุกข์หรืออาจทำลายชีวิตได้เช่นกัน ดังตัวอย่างที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “รุ่นแปลภาษา” ต่อไปนี้

“ความรัก (น.) ไม่ควรรยาก เพราะถ้ายากนั้นไม่ใช่ความรัก”

การที่ความรักจะเกิดขึ้นและดำรงอยู่ได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยรวมอื่น ๆ ที่ช่วยส่งเสริมให้ความรักนั้นราบรื่นและสมบูรณ์แบบ เนื่องจากความรักคือสิ่งที่มนุษย์รับบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ เมื่อเป็นผู้ให้ย่อมต้องการให้ผู้รับพึงพอใจและเมื่อเป็นผู้รับก็ย่อมต้องการสิ่งที่ตนปรารถนา ดังที่มธุรา สุวรรณโพธิ์ และนันทวัช สิทธิรักษ์ (2558, น. 4) กล่าวไว้ในหนังสือนิยามรัก 2015 ว่า นักวิทยาศาสตร์สามารถอธิบายปรากฏการณ์แห่งรักด้วยทฤษฎีแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนล้วนมีความสามารถในการเรียนรู้ โดยทักษะการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของทุกสรรพสิ่งรอบตัวเรา เช่นเดียวกับความรัก เป็นอารมณ์ความรู้สึกที่สลับซับซ้อนที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ในอดีต มีทั้งสุข เศร้า ยินดี เสียใจ คาดหวัง ผูกพัน อภัยและปล่อยวาง ดังนั้นความรัก คือ การเรียนรู้อารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นของตนเองและแผ่ขยายไปสู่คนรอบข้าง

จากตัวอย่างข้างต้น การแสดงทัศนะดังกล่าวเพื่อแสดงให้เห็นว่า รักที่ดีไม่ควรซับซ้อน รักที่เกิดขึ้นนั้นควรประกอบด้วยความสบายใจเป็นสำคัญ ผู้เขียนใช้คำว่า “ยาก” ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2554 ให้ความหมายว่า ยาก หมายถึง ความลำบาก ความเดือดร้อนเพราะถูกทรมานกายหรือใจและผู้เขียนยังใช้คำนี้กล่าวในข้อความต่อไปว่า เพราะถ้า “ยาก” นั้นไม่ใช่ความรัก เป็นการเน้นย้ำให้ผู้อ่านได้ฉุกคิดในสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ จึงสามารถอนุมานได้ว่าเดิมผู้เขียนมีความคิด ความเชื่อว่าความรักเป็นผลมาจากความคิดความรู้สึกของมนุษย์ที่เกิดขึ้น

จากการได้เรียนรู้ประกอบกับค่านิยมในสังคมขณะนั้นมีมุมมองความรักและเชื่อในรักนั้นอย่างไรแล้วจึงสะท้อนออกมาในรูปแบบของถ้อยคำและข้อความดังกล่าว

4.1.2 มุลบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัว หมายถึง ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมซึ่งมีที่มาจากการกระทำ ถ้อยคำหรือสิ่งที่สื่อถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร คำว่า “ครอบครัว” หมายถึง สถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วยสามีภรรยาและหมายรวมถึงลูกด้วย แต่ละครอบครัวมีองค์ประกอบที่แตกต่างกัน แต่ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ยกตัวอย่างจากเพลงเพชฌัญญู “อุ่นแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“พี่น้อง (น.) ศัตรูที่จะอยู่ช่วยเหลือเราตลอดไป”

ผู้ส่งสารต้องการแสดงให้เห็นความผูกพันของพี่และน้องร่วมสายเลือดหรือบุคคลในเชื้อสายวงศ์วานเดียวกันที่ต่อให้มีปัญหาหรือความคิดเห็นที่ไม่ตรงกันจนนำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่บ่อยครั้ง ปัญหาดังกล่าวมักสืบเนื่องมาตั้งแต่เด็ก โดยเด็กที่เติบโตมาด้วยกันภายในครอบครัวเดียวกันย่อมเกิดการทะเลาะกัน ผิดใจกัน หรืออิจฉาริษยากัน โดยสิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติของเด็ก

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (ม.ป.ป.) กล่าวว่า พี่น้องทะเลาะกัน ตีกัน เป็นสิ่งที่พบได้เสมอ เพราะธรรมชาติของเด็กจะเอาความเห็นของตัวเองเป็นใหญ่ มักกล่าวโทษอีกฝ่ายอยู่เสมอ นอกจากนี้เด็กยังระงับอารมณ์ไม่ได้ จึงเกิดการโต้เถียงเอาชนะกัน แต่ทว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นก่อนและยังคงดำรงอยู่นั้นย่อมเป็นผลให้ปัญหานั้น ๆ คลี่คลายและจางหายไปในที่สุด ผู้เขียนตีความหมายของคำว่า พี่น้อง โดยใช้คำที่มีความหมายด้านลบมาขยายนั่นคือ “ศัตรู” ความหมายตามพจนานุกรม หมายถึง ข้าศึก, ปรปักษ์, ผู้จองเวร (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) และใช้กลวิธีการใช้คำตรงข้ามในข้อความต่อไปคือ “ที่จะอยู่ช่วยเหลือเราตลอดไป” คำว่า

ช่วยเหลือ คือการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้พ้นจากความลำบาก นอกจากนี้ผู้เขียนใช้คำว่า “ตลอดไป” เพื่อเน้นว่าความผูกพันระหว่างพี่น้องไม่มีวันตัดขาดและจะคงอยู่ช่วยเหลือกันต่อไป

ดังนั้นการตีความความหมายของคำข้างต้นสามารถอนุมานได้ว่า ธรรมชาติคนที่เป็นพี่น้องกันย่อมมีการทะเลาะเบาะแว้งอยู่บ้าง แต่แม้จะเกิดปัญหารุนแรงเพียงใด ความสัมพันธ์นั้นย่อมไม่มีทางหายจากกันเพราะคนไทยให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัวและถูกปลูกฝังให้รักพี่รักน้องอยู่เสมอ

4.1.3 มุลบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความประทุติ หมายถึง ความคิด ความเชื่อและค่านิยมซึ่งมีที่มาจากการกระทำ ถ้อยคำ มารยาทและสิ่งที่สื่อถึงความประทุติระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ยกตัวอย่างจากเพลงเพชฌัญญู “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“เหยียด (ก.) สิ่งที่เราควรจะทำกับเขาและแขนเท่านั้น”

จากตัวอย่าง ผู้เขียนต้องการแสดงให้เห็นว่าการเหยียดเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเกิดขึ้นในสังคมเพราะแสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดในทางลบของผู้กระทำ มุลบทคือการกล่าวถึงความรู้ที่มีมาก่อนว่า เหยียด มี 3 ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้แก่ (1) หมายถึง ทำสิ่งทิ้งอยู่ให้ตรง เช่น เหยียดเส้นลวด (2) หมายถึง ยาวตรงออกไปเต็มขนาด เช่น เหยียดแขน เหยียดขา และ (3) ดูก เช่น เหยียดผิว ในสังคมไทยปรากฏพฤติกรรมเช่นนี้อยู่มาก เช่น การเหยียดเพศ การเหยียดรูปร่าง การเหยียดสีผิว ซึ่งเป็นการเหยียดที่มีพื้นฐานมาจากค่านิยมของคนในสังคม มองโดยใช้ทัศนคติด้านลบกับผู้ที่มีลักษณะแตกต่าง

ดังตัวอย่างข่าว “ตัดสินใจจากหน้าตา พิพากษาจากรูปลักษณ์ วัฒนธรรมการ ‘เหยียด’ ในสังคมไทย ตลกที่ไม่ซ้ำ ความเหลื่อมล้ำที่ต้องทบทวน” จากหนังสือพิมพ์

มติชนออนไลน์ วันที่ 14 กรกฎาคม 2560 โดย พันธุ์ทิพย์ ธีระเนตร (2560, น. 1) ที่กล่าวถึงการถูกเหยียดสีผิวและรูปลักษณ์ของครูต่างชาติที่เข้ามาสอนในประเทศไทย นอกจากนี้ได้กล่าวถึงคำพูดของ ผศ.พิพัฒน์ กระแจะจันทร์ อาจารย์ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ได้อธิบายว่า แท้จริงแล้วไม่ได้เพิ่งเกิดขึ้นในวัฒนธรรมไทย เพราะย้อนกลับไปในอดีต คนไทยก็มองคนที่มีผิวคล้ำ รูปร่างเตี้ยเป็น “ตัวตลก” ดังหลักฐานในวรรณคดีอย่าง “สังข์ทอง” หรือเงาะป่า ซึ่งยังถูกผลิตซ้ำในละครจักร ๆ วงศ์ ๆ อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

ดังนั้นมูลบทที่นำมาใช้ในการตีความข้อความนี้ คือ (1) การเหยียดที่ผู้เขียนใช้เป็นการเล่นคำโดยให้ความหมายที่ต่างไปตามบริบท และ (2) การเหยียดหยามทั้งเพศ รูปร่าง สีผิวรวมถึงพฤติกรรมอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เหยียด ที่หมายถึงการเหยียดหยามนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำกับบุคคลอื่นและไม่ควรเกิดขึ้นในทุกสังคม ควรมีแต่การเหยียดที่หมายถึงยัดแย้งเขาเท่านั้น

4.1.4 มูลบทที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความเชื่อ ความเชื่อเป็นสิ่งที่มีความหมายในสังคมไทย เป็นสิ่งที่มนุษย์เราสร้างขึ้นมาเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติหรือเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนบางกลุ่ม ซึ่งคนแต่ละกลุ่มย่อมมีความเชื่อที่แตกต่างกันไป คนในสังคมไทยมักมีความเชื่อในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องศาสนา ลัทธิการเมือง โชคชะตา ไสยศาสตร์ หรือเรื่องที่คนโบราณเล่าสืบต่อกันมา ยกตัวอย่างจากเพลงเพชบุรี “วุ่นแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“ป๊าง (น.) ปีที่เวลาเราเจออะไรแย่ ๆ เราสามารถบ๊ายให้เป็นความผิดของดวงและโชคชะตาได้”

จากตัวอย่าง ผู้ส่งสารต้องการสื่อให้เห็นว่า ป๊าง เป็นปีที่เจอพบเคราะห์ โดยในไทยรัฐออนไลน์ (“เปิดความหมาย ป๊าง หมายถึงอะไร”, 2560) ได้อ้างถึงคำพูดของ

ครูลิลลี่ กิจมานิษฐ์ โรจนทรัพย์ ว่า เรื่องของปีชงนั้นเป็นเรื่องความเชื่อทางโหราศาสตร์จีน “ปีชง” หมายถึง คู่ปีเกิดที่ไม่ถูกกัน ซึ่งมีหลักการในการดูง่าย ๆ คือ คนที่อายุต่างกัน 6 ปี ถ้านับตามปีเกิดก็คือปีที่อยู่ตรงข้ามกัน โดยหลักจะเชื่อว่าปีที่อยู่ตรงกันข้าม เป็นปีคู่กัด เป็นปีที่จัดว่าเป็นปรปักษ์กัน คนจีนมักจะใช้ปีชงมาอิงกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการงาน การหาคู่ครองหรือปัญหาครอบครัว ซึ่งในปัจจุบันนี้คนในสังคมส่วนใหญ่จะมีความคิดที่ว่า เมื่อมีสิ่งไม่ดีเกิดขึ้นในชีวิต เรามักโทษใส่ปีชง ทั้ง ๆ ที่บางสิ่งก็อาจจะเกิดจากการกระทำของตัวเองทั้งสิ้น ผู้เขียนจึงนำเหตุการณ์ที่หลายคนประสบกับปัญหาหรือมีสิ่งไม่ดีเข้ามาในชีวิต ก็จะถูกกล่าวโทษไปถึงปีชง มาใช้เป็นการสร้างข้อความที่มีเรื่องของความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้อง

ดังนั้นข้อความนี้มีมูลบท 2 ชุด ได้แก่ (1) มูลบทเรื่องปีชง หมายถึง ปีที่จะพบเคราะห์และ (2) มูลบทเรื่องความมั่งคั่ง โดยผู้อ่านจะต้องเข้าใจว่า ปีชงคืออะไร จึงจะทำให้เข้าใจหรือเกิดความรู้สึกร่วมได้ ก็ต้องมีความรู้ก่อนว่าคนในสังคมมั่งคั่งและยึดความเชื่อเป็นสำคัญ เมื่อมีสิ่งผิดพลาดเกิดขึ้นก็เชื่อไว้ก่อนว่าเป็นเพราะปีชง

4.2 มูลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน เป็นมูลบทที่กล่าวถึงองค์ความรู้ เหตุการณ์ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจและรับรู้ร่วมกัน เช่น ความรู้ทั่วไป คำศัพท์และวันสำคัญต่าง ๆ ยกตัวอย่างจากเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” แบ่งย่อยได้ 2 ประเด็นดังต่อไปนี้

4.2.1 ความรู้ทั่วไป เป็นมูลบทที่เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่มีร่วมกันในสังคมส่วนใหญ่หรือกลุ่มบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในสังคม ผู้ส่งสารได้สร้างข้อความโดยใช้กลวิธีนำความรู้ทั่วไปมาให้ความหมายที่ต่างจากเดิม ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วของผู้รับ ยกตัวอย่างจากเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“ปลาทอง (น.) แปลว่าอะไร จำไม่ได้”

จากตัวอย่างข้างต้นผู้ส่งสารใช้กลวิธีการนำความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวกับเรื่องของปลาทองมาใช้ในการสร้างข้อความ ซึ่งคนส่วนใหญ่อาจเคยได้ยินว่า ปลาทองเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของคนที่มีความจำสั่นหรือคนขี้ลืม แม้ว่าจะไม่ทราบว่ามีต้นกำเนิดจากที่ใด แต่สำนวนนี้ก็ใช้กันอย่างแพร่หลายในสังคม ผู้ส่งสารจึงนำลักษณะดังกล่าวของปลาทองมาถ่ายทอดผ่านข้อความ แต่ความคิดเช่นนี้อาจจะมีมานานมากแล้ว ปัจจุบันมีนักวิทยาศาสตร์ที่ University of Plymouth ประเทศอังกฤษ ได้ทำงานวิจัยเกี่ยวกับความจำของปลาทอง พบว่าปลาทองมีความจำอย่างน้อย 3 เดือน ไม่ใช่ 3 นาทีอย่างที่ใครพูดกัน และปลาทองสามารถแยกแยะความแตกต่างได้ ปลาทองจึงจัดว่าเป็นปลาที่มีความจำที่ดีเลยทีเดียว (MGR Online, 2556)

ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงจัดอยู่ในมูลบทด้านความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน ซึ่งเป็นทักษะของผู้ส่งสารที่แสดงให้เห็นถึงความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันในเรื่องของความรู้ทั่วไป ผ่านทางข้อความที่มีการตีความแล้วสามารถเข้าใจร่วมกัน

4.2.2 วันสำคัญ คือ วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในอดีต เพื่อเป็นการระลึกถึงเหตุการณ์เหล่านั้น ประเทศไทยมีวันสำคัญหลายวันทั้งวันที่เกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวันสำคัญทางประเพณี มูลบทที่เกี่ยวกับวันสำคัญจะสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม ซึ่งบางวันหรือบางเทศกาลก็มีการกระทำหรือกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยแต่ยังคงระลึกได้ถึงความรู้เดิมในอดีต ยกตัวอย่างจากเพลงเพชฌัญญู “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“วันสงกรานต์ (น.) ประเพณีอันงดงามที่ผู้คนมักจะออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
เช่น รดน้ำดำหัว สาดน้ำ เมาแล้วขับ เมาแล้วขี่ ตีกัน จับนม ล้วงน้ำ แก้วน้ำ รวมถึงเอา
ขวดปากฉลามปาดคอผู้อื่น”

จากตัวอย่าง ผู้ส่งสารต้องการสื่อให้เห็นว่า ในวันสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันสำคัญ ของประเทศไทย เปรียบเสมือนวันขึ้นปีใหม่ไทย เป็นวันที่ญาติพี่น้องที่อยู่ต่างถิ่นได้ พบปะ มีกิจกรรมที่สำคัญร่วมกัน คือการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่และการสาดน้ำกันภายใต้ กฎระเบียบที่กำหนด แต่ในปัจจุบันนี้สถานการณ์เปลี่ยนไป กิจกรรมที่ทำในวัน สงกรานต์เริ่มเปลี่ยนไป กลุ่มวัยรุ่นไม่ปฏิบัติตามกฎแบบแผนเดิม มีการสาดน้ำที่ รุนแรง ใส่น้ำแข็ง ใส่ส้วมอาหาร มีเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นบ่อยครั้ง เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ มีการดื่มสุราและของมึนเมาเกิดขึ้นแล้วขับรถทำให้เกิด อุบัติเหตุบนท้องถนน เป็นจำนวนมาก มีการเปิดเครื่องเสียงที่เสียงดังรบกวนผู้อื่น นอกจากนั้นยังเกิดเหตุการณ์ร้ายแรงถึงชีวิต ผู้ส่งสารจึงนำเหตุการณ์ดังกล่าว สะท้อนออกมาผ่านข้อความ เพื่อต้องการที่จะวิพากษ์วิจารณ์สะท้อนให้เห็นถึงสภาพ ของวันสงกรานต์ในสังคมว่า เปลี่ยนแปลงไปในทางที่แย่ลง

อ้างอิงจากเว็บไซต์ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน (ศปถ.) กรม ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (2564) กล่าวถึงผลสรุปสถิติ อุบัติเหตุทางถนนช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2564 สะสมระหว่างวันที่ 10-16 เมษายน 2564 เกิดอุบัติเหตุรวม 2,365 ครั้ง ผู้บาดเจ็บรวม 2,357 คน ผู้เสียชีวิตรวม 277 ราย จังหวัดที่เกิดอุบัติเหตุสะสมสูงสุด ได้แก่ นครศรีธรรมราช 106 ครั้ง จังหวัดที่มีผู้บาดเจ็บสะสมสูงสุด ได้แก่ นครศรีธรรมราช 109 คน จังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตสะสม สูงสุด ได้แก่ ปทุมธานี เมื่อผู้รับสารอ่านก็จะรู้สึกเห็นด้วย เนื่องจากเป็นเรื่องจริงที่ เกิดขึ้นจริงในสังคมปัจจุบัน

ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงจัดอยู่ในมุลบทด้านความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกัน ซึ่งเป็นทัศนะของผู้ส่งสารที่แสดงให้เห็นถึงความรู้พื้นฐานในเรื่องวันสำคัญ ผ่านทาง ข้อความที่มีการตีความแล้วสามารถเข้าใจร่วมกัน

4.3 มวลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ คือ มวลบทที่เกิดจากข่าว ประสพการณ์ หรือเหตุการณ์ปัจจุบันแล้วก่อให้เกิดข้อความที่เกี่ยวข้องกับบริบทนั้น ๆ แบ่งย่อยได้ 4 ประเด็น ดังต่อไปนี้

4.3.1 ประสพการณ์การดำเนินชีวิต การดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ถือว่าเป็นเรื่องสำคัญของคนในสังคมเพราะในการดำเนินชีวิตตามรูปแบบหรือแบบแผนในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติให้ดำรงอยู่ต่อไปในสังคมได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นหรือเป็นสิ่งที่ถูกพูดถึงอยู่ในขณะนั้น รวมถึงสิ่งที่พบเจอจากการดำเนินชีวิตแต่ละวันของมนุษย์และนำมาถ่ายทอดผ่านตัวอักษรให้ผู้อ่านเข้าใจและรู้สึกเช่นเดียวกับผู้พูด ยกตัวอย่างจากเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“ท้อ (ก.) เราในปี 2020”

ผู้ส่งสารต้องการแสดงความรู้สึกของความท้อแท้ใจกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2020 หรือปี 2563 เนื่องจากประเทศไทยได้ประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังที่สำนักข่าวไทยพีบีเอส (“วันที่ไทยรู้จัก COVID-19”, 2563) ได้กล่าวในเว็บไซต์ news.thaipbs.or.th ว่าเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2563 พบผู้ป่วยหญิงจากเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน ติดเชื้อโควิด-19 ในไทยคนแรก ต่อมาในวันที่ 31 มกราคม 2563 ชายไทยวัย 50 ปี ซึ่งขับแท็กซี่ในกรุงเทพมหานคร ได้รับผลตรวจว่าติดเชื้อโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ถือว่าเป็นคนไทยรายแรกที่ติดไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โรคระบาดดังกล่าวได้คร่าชีวิตผู้คนตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบันไปมากกว่าหนึ่งหมื่นราย รวมถึงมีผู้ติดเชื้อสะสมมากกว่า 1 ล้านคน (กรมควบคุมโรค, 2564)

ไวรัสนี้ไม่ได้กระทบแค่เรื่องของสุขภาพเท่านั้นแต่ยังกระทบต่อมนุษย์ในด้านเศรษฐกิจ การงานและการเงินอีกด้วย สถิติการว่างงานจากผลกระทบของ Covid-19 ประจำปี 2564 คิดเป็น 7.3 แสนคน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564) ทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดปัญหา ธนาคารกรุงศรีอยุธยา (2564) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของ Covid-19 ต่อเศรษฐกิจไทยและคนทำธุรกิจ SME ในเว็บไซต์ krungsri.com ว่า เมื่อช่วงปลายปี 2563 GDP ของประเทศไทยจะมีตัวเลขอยู่ที่ติดลบ -5% ซึ่งเป็นตัวเลขที่น่ากังวล เพราะมันแปลว่าประเทศไทยจะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล กลุ่มธุรกิจที่ได้รับผลกระทบอันดับแรกและหนักที่สุด คือ ธุรกิจการท่องเที่ยวและลูกกลามไปภาคส่วนอื่นๆ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ยิงประเทศไทย ประกาศหยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเอง จึงส่งผลกระทบต่อทุกกลุ่มธุรกิจ กิจกรรมทุกอย่างต้องหยุดชะงัก เกิดความล่าช้าในทุกกิจกรรม เช่น การเลื่อนเปิดภาคเรียน ประจำปี 2563 และ 2564 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ทุกโรงเรียนทราบ และปฏิบัติตาม การเลื่อนสอบทุกสนามสอบไม่ว่าจะเป็นการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้ามาทำงานให้กับหน่วยงานราชการหรือการสอบ ก.พ. ต่างได้รับผลกระทบเช่นกัน

จากตัวอย่างที่ยกมานี้ทำให้มนุษย์รู้สึกสูญเสียเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ รู้สึกท้อแท้ หดห่อกำลังใจในการใช้ชีวิต จึงกล่าวได้ว่า มวลบพที่นำมาสู่ข้อความว่า “ท้อ (ก.) เราในปี 2020” ได้แก่ การเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ต้องหยุดการทำกิจกรรมต่าง ๆ ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงานและปัญหาเศรษฐกิจตามมาอย่างต่อเนื่อง

4.3.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับเพื่อน ในชีวิตมนุษย์ เพื่อนมีอิทธิพลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ต้องการการมีตัวตนในกลุ่ม เพื่อนจะให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพื่อนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตเราเทียบเท่ากับครอบครัวก็ได้ เราต่างใช้ชีวิตโดยมีเพื่อนอยู่เคียงข้าง ยกตัวอย่างจากเพลงเพชฌัญญ์ “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“เพื่อนสนิท (น.) คนที่เราสื่อสารเรื่องชาวบ้านไปให้ได้โดยการมองตาเท่านั้น”

ผู้เขียนต้องการแสดงทัศนคติว่า ผู้ที่เราเรียกว่าเพื่อนสนิทนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่สามารถพูดคุยได้ทุกเรื่อง แบ่งปันความทุกข์และความสุขกันได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะห่างกันไปนานแค่ไหนแต่เมื่อเรากลับมาเจอกันความสนิทนั้นก็ยังคงเป็นเหมือนเดิม ผู้เขียนใช้คำว่า “สื่อสารเรื่องชาวบ้านไปให้ได้โดยการมองตาเท่านั้น” แสดงให้เห็นว่าเพื่อนสนิทต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจทุกเรื่องของเราเพียงแค่มองตากันก็สามารถรับรู้เรื่องราวที่ต้องการสื่อสารได้โดยไม่ต้องใช้คำพูด ฉะนั้นมูลบทปัจฉายพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความที่ปรากฏในข้อความนี้คือ ประสบการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

4.3.3 ประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีกระบวนการการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ประเทศไทยให้ความสำคัญกับระบบการศึกษา จึงมีประกาศจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, น.1) เรื่อง นโยบายและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการรับนักเรียน สรุปได้ว่า เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นเวลา 15 ปี ยกตัวอย่างจากเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“เรียนออนไลน์ (วลี) แต่สมองออฟไลน์”

จากสถานการณ์ Covid-19 ส่งผลในการจัดการเรียนการสอนมีรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่นักเรียนจะต้องศึกษาในห้องเรียน เปลี่ยนเป็นวิธีจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ดังที่ บัลลังก์ โรหิตเสถียร (2563) ได้กล่าวถึงการแถลงข่าวของ

กระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2563 ณ ศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) โดยนางรักษณา ตัณฑวุฑฒโฒ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และรองโฆษกกระทรวงศึกษาธิการ

จากตัวอย่างดังกล่าว ผู้เขียนต้องการแสดงความคิดเห็นว่าการเรียนออนไลน์นั้นไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับการเรียนในห้องเรียนที่ผู้สอนและผู้เรียนได้พบปะกันจริง เนื่องจากการเรียนออนไลน์นั้นมีปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่ไม่ส่งเสริมให้การเรียนนั้นราบรื่น เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตของนักเรียนหรือครูที่อาจมีปัญหาด้านความเร็วทำให้เกิดความล่าช้าในการเข้าห้องเรียน ไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างครบถ้วน หรือบางครั้งผู้สอนไม่สามารถรู้ได้ว่าผู้เรียนนั้นตั้งใจเรียนจริง ๆ หรือไม่ เข้าใจเนื้อหาหรือไม่ เพียงใดเพราะไม่สามารถสังเกตปฏิกิริยาหรืออวัจนภาษาผ่านสื่อเทคโนโลยีได้ในมุมมองของผู้เรียนก็มองว่าการเรียนออนไลน์นั้นไม่สะดวกเหมือนเรียนในห้องเรียน

ผู้เขียนใช้กลวิธีการตีความหมายแบบใช้คำตรงข้าม คือ “ออนไลน์” กับ “ออฟไลน์” แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ ฉะนั้นมูลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความที่ปรากฏในข้อความนี้คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนอันเนื่องมาจากสถานการณ์ Covid-19 ส่งผลให้การเรียนการสอนนั้นเกิดปัญหาและด้อยประสิทธิภาพลง

4.3.4 ประสพการณ์เกี่ยวกับสื่อ สถานการณ์และเหตุการณ์ปัจจุบัน
สำหรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลาเป็นปัจจัยที่มีผลอย่างมากที่ทำให้เกิดข้อความเหล่านั้นขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะเป็นเรื่องที่ทุกคนในสังคมกำลังให้ความสนใจ นอกจากนี้ยังมีเรื่องในสังคมออนไลน์ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจอีกด้วย ยกตัวอย่างข้อความจากเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” ดังต่อไปนี้

“เงิน (น.) สิ่งที่จะทำให้เราฆ่าคนตายได้โดยไม่มีผิดอะไร

(จากชาว อัยการสั่งไม่ฟ้อง “บอส อยู่วิทยา” ทุกข้อกล่าวหา)”

ผู้ส่งสารต้องการแสดงทัศนคติจากข่าวสารบ้านเมือง คือข่าวของนายวรยุทธ อยู่วิทยา หรือ บอส ผู้ต้องหาคดีขับรถชนตำรวจ สถานีตำรวจภูธรทองหล่อเสียชีวิตในปี 2555 ดังที่ สำนักข่าว BBC News (“บอส อยู่วิทยา: ไทยเตรียมขอส่งตัวทนายทกระติงแดงเป็นผู้ร้ายข้ามแดน”, 2563) ได้กล่าวว่า นายวรยุทธ หรือบอส อยู่วิทยา ขับรถเฟอร์รารีชน ด.ต.วิเชียร กลั่นประเสริฐ สน.ทองหล่อ เสียชีวิต ในที่สุดนายวรยุทธเข้ามอบตัวที่ สน.ทองหล่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้แจ้งข้อกล่าวหา ขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย แต่ตำรวจไม่คัดค้านประกันตัว จึงให้ประกันตัวออกไปในวงเงินประกัน 5 แสนบาท

จากข่าวดังกล่าวจึงสร้างความฉงน กังขา และเสียงวิจารณ์ ตลอด 8 ปี ที่ผ่านมา เนื่องจาก นายวรยุทธ อยู่วิทยา เป็นลูกของอภิมหาเศรษฐีในประเทศไทยจึงเกิดเป็นประเด็นในสังคมว่าความรวยสามารถลบล้างความผิดที่เกิดขึ้นได้และทำลายเรื่องราวเลวร้ายเสมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ข่าวนี้จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจและคนในสังคมติดตามเป็นจำนวนมากว่าเรื่องราวจะจบลงเช่นไรและสุดท้ายเรื่องราวของเหตุการณ์นี้จบลงที่ศาลสั่งไม่ฟ้องบอส วรยุทธ อยู่วิทยา แต่เรื่องราวยังคงเป็นข้อสงสัยที่ยังถกเถียงกันในสังคมถึงปัจจุบัน

ฉะนั้นมูลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความที่ปรากฏในข้อความนี้คือ ข่าวสารบ้านเมืองที่กำลังเป็นที่จับตามองของคนในสังคม

5. สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

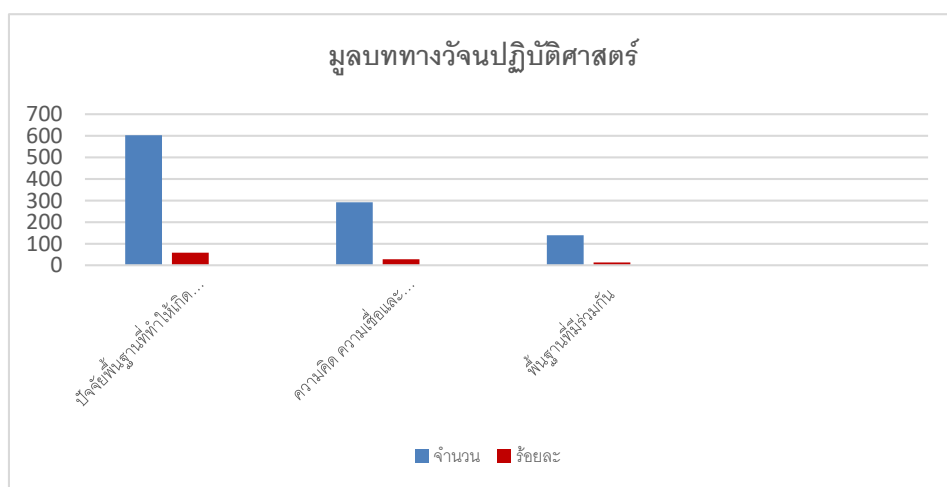
5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ่นแปลภาษา” พบว่า มูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏมีทั้งหมด 3 มูลบท คือ มูลบทความคิด

ความเชื่อและค่านิยม มูลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน และมูลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิด
ข้อความ ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 1

แผนภูมิแสดงมูลบททางวัฒนธรรมที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

มูลบททางวัฒนธรรมที่ปรากฏ มีทั้งหมด 3 มูลบท ประกอบด้วย

ตารางที่ 1

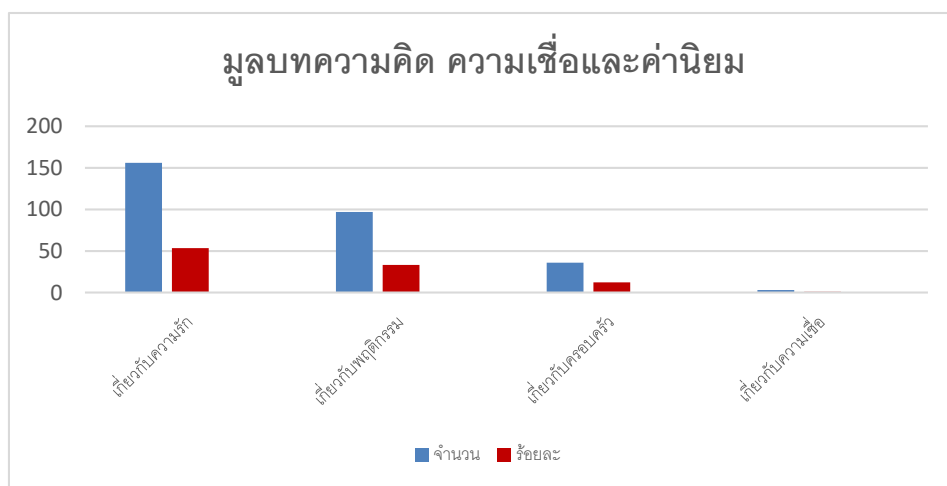
ตารางแสดงมูลบททางวัฒนธรรมที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

ลำดับ	มูลบท	จำนวน	ร้อยละ
1	มูลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ	603	58.32
2	มูลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม	292	28.24
3	มูลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน	139	13.44

5.1.1. มวลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม

ภาพที่ 2

แผนภูมิแสดงมวลบทความคิดความเชื่อและค่านิยมที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

มวลบทความคิด ความเชื่อและค่านิยม พบทั้งหมด 292 ข้อคิด คิดเป็นร้อยละ 25.34 ประกอบด้วย

ตารางที่ 2

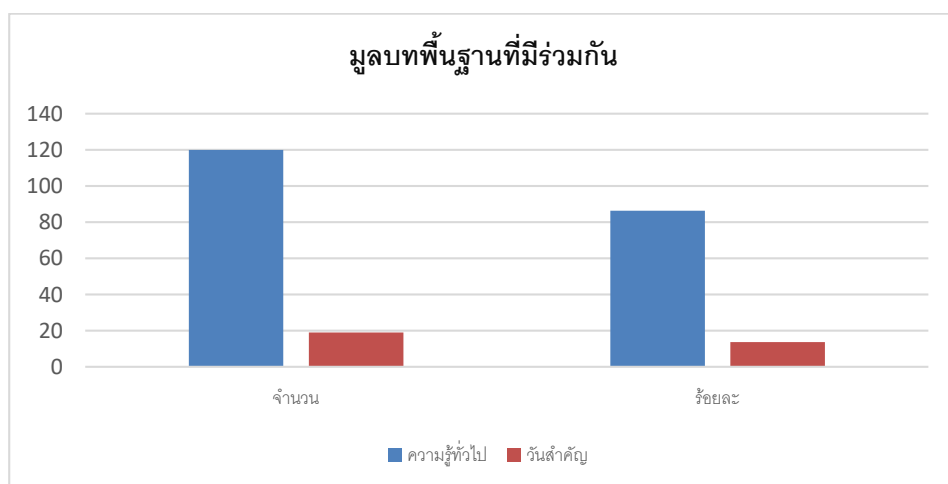
ตารางแสดงมวลบทความคิดความเชื่อและค่านิยมที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

ลำดับ	มวลบทความ	จำนวน	ร้อยละ
1	มวลบทความเกี่ยวกับความรัก	156	53.42
2	มวลบทความเกี่ยวกับความประพฤติ	97	33.22
3	มวลบทความเกี่ยวกับครอบครัว	36	12.33
4	มวลบทความเกี่ยวกับความเชื่อ	3	1.03

5.1.2 มุลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน

ภาพที่ 3

แผนภูมิแสดงมุลบทความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

มุลบทพื้นฐานที่มีร่วมกัน พบทั้งหมด 139 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 13.44 ประกอบด้วย

ตารางที่ 3

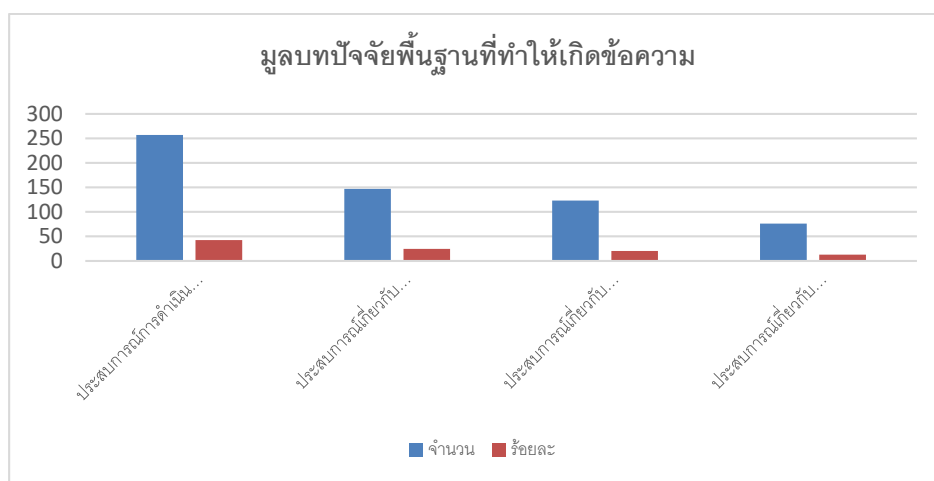
ตารางแสดงมุลบทความรู้พื้นฐานที่มีร่วมกันที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

ลำดับ	มุลบท	จำนวน	ร้อยละ
1	ความรู้ทั่วไป	120	86.33
2	วันสำคัญ	19	13.67

5.1.3 มวลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ

ภาพที่ 4

แผนภูมิแสดงมวลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

มวลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความ พบทั้งหมด 603 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 61.22 ประกอบด้วย

ตารางที่ 4

ตารางแสดงมวลบทปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เกิดข้อความที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา”

ลำดับ	มวลบท	จำนวน	ร้อยละ
1.	ประสบการณ์การดำเนินชีวิต	257	42.62
2.	ประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อ สถานการณ์และเหตุการณ์ปัจจุบัน	147	24.38
3.	ประสบการณ์เกี่ยวกับเพื่อน	123	20.40
4.	ประสบการณ์การศึกษา	76	12.60

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากสรุปผลการศึกษาข้างต้น เพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” ใช้ข้อความหรือถ้อยคำในการสื่อสารโดยใช้กลวิธีการตีความหมายตามมูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ ลักษณะเด่นของเพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” คือ การบัญญัติความหมายของคำหรือข้อความพร้อมระบุชนิดของคำในประโยค (เช่น คำนาม คำกริยา วลี ประโยค) คล้ายพจนานุกรมทั่วไป โดยคำที่นำเสนอเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันหรือคำที่กำลังเป็นกระแส ส่วนลักษณะการแปลคำต่าง ๆ จะแปลความหมายไม่ตรงกับพจนานุกรมแต่ตรงกับความหมายที่คนทั่วไปใช้กันจริง ๆ หลักการสำคัญในการแปลคำ ข้อความของเพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” คือ แปลโดยใช้ความจริงที่คนไม่นึกถึงมาก่อน หลังจากนั้นความตลกจะเกิดขึ้นตามมา

แก่นของคำหรือข้อความที่เพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” นำเสนอ คือ การดึงเอาความเจ็บปวดในใจคน เรื่องที่คนรู้สึกอยู่ข้างในลึก ๆ และพบว่าโพสต์ที่คนชอบมากที่สุดโดยดูจากการกดถูกใจและการแชร์สู่สาธารณะ คือ โพสต์ที่พูดเรื่องความเจ็บปวดและความอัดอั้นได้แบบขำทั้งน้ำตา คำธรรมดา ๆ อาจมีบางอย่างซ่อนอยู่ ผู้เขียนค้นหาลำพังที่แฝงอยู่นั้นเพื่อหาความหมายในอีกระดับหนึ่ง

การศึกษามูลบททางวัจนปฏิบัติศาสตร์ที่ปรากฏบนเพจเฟซบุ๊ก “วุ้นแปลภาษา” โดยใช้ขอบเขตของมูลบท 3 ประเด็นที่ได้กล่าวในบททวนวรรณกรรมแล้วนั้น ผู้ศึกษาได้เห็นว่า การทราบมูลบทหรือที่มาของความหมายใหม่ที่เพจวุ้นแปลภาษาได้ให้ไว้กับคำศัพท์หรือข้อความสะท้อนว่า โลกปัจจุบันมีสังคมที่หลากหลายเพราะคำหลายคำถูกให้ความหมายต่างกันตามช่วงเวลาซึ่งจะเห็นว่าความหมายของคำเปลี่ยนเร็วมากหรือหากผู้อ่านได้อ่านความหมายใหม่แล้วรู้สึกไม่ตรงใจ มีความคิดต่างออกไปก็ไม่ผิดเพราะเราอยู่ในสังคมที่ต่างกัน ความหมายจะถูกเปลี่ยนไปตามบริบทนั้น ๆ อีกทั้งการศึกษามูลบทยังช่วยสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ของคนในสังคมได้ กล่าวคือ การให้ความหมายใหม่จากความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งรวมถึงศัพท์สแลง

ศัพท์เฉพาะวงการและข่าว ยกตัวอย่างภายในครอบครัว บางครั้งพ่อแม่ไม่เข้าใจ คำศัพท์วัยรุ่นแต่เมื่อได้อ่านการแปลความหมายจากเพจวันแปลภาษาทำให้คุยกับ คนในครอบครัวได้เข้าใจยิ่งขึ้นหรือเรียกว่าการลดช่องว่างระหว่างวัยได้เช่นกัน

ดังนั้น การที่ข้อความและความหมายนั้น ๆ ได้รับความสนใจจากผู้ใช้งานสังคมออนไลน์ก็เนื่องจากผู้เขียนใช้คำในชีวิตประจำวัน เป็นข้อความสั้น ๆ หากเป็นวลีและประโยคก็เป็นเพียงข้อความง่าย ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของ ข้อความและความหมาย อีกทั้งการตีความหมายนั้นเป็นการหยิบยกสิ่งที่เป็นเสมือน ส่วนหนึ่งในชีวิตมาถ่ายทอดอย่างตรงใจผู้อ่าน คำและข้อความที่น่าเสนอเป็น มากกว่าตัวอักษร แต่ยังหมายถึงผู้คนและสังคมที่ประกอบมันขึ้นมา ด้วยเหตุที่กล่าว มานี้ทำให้เพจเฟซบุ๊ก “วันแปลภาษา” กลายเป็นที่นิยมของคนในสังคมอย่าง แพร่หลายจนถึงปัจจุบันและมีแนวโน้มที่จะนิยมอย่างต่อเนื่องเพราะภาษาเกิดขึ้น ใหม่ตลอดเวลาและความหมายใหม่ย่อมเกิดขึ้นได้เสมอเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาภรณ์ หงส์ดามรงค์ และธีรยุทธ โชคสุวณฺธิ. (2551). *วัจนปฏิบัติศาสตร์*. โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2564). *ศป/ถ. เสนอสรุปผลการดำเนินงานลดอุบัติเหตุทางถนน*. <http://roadsafety.disaster.go.th/in.roadsafety-1.196/>
- กรมควบคุมโรค. (2564). *สถานการณ์โควิด 19 ในประเทศไทย*. <https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/index.php>
- จันทิมา อังคพณฺธิชกิจ. (2554). สหบท: มุมมองใหม่ในการวิเคราะห์ภาษาและวาทกรรม. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*, 29(2), 1-26.
- ชิษณุพงศ์ อินทรเกษม. (2559). กลวิธีทางภาษาในการนำเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับ “การศึกษา” และ “การเรียนกวดวิชา” ในวาทกรรมโฆษณาสถาบันกวดวิชา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*, 6(2), 98-110.
- ณัฐชา ตะวันนาโชติ. (2562). ‘วุ่นแปลภาษา’ ความหมายของภาษานอกพจนานุกรม. *Creative Thailand Magazine ภาษาดีมีได้*, 10(11), 20-22. <https://issuu.com/creativethailand/docs/ct-magazine-119>
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2564). *ผลกระทบของ Covid-19 ต่อเศรษฐกิจไทยและคนทำธุรกิจ SME*. <https://www.krungsri.com/th/plearn-plearn/covid19-newnormal-with-sme>
- บอส อยู่วิทยา: ไทยเตรียมขอส่งตัวทนายกระทรวงตั้งเป็นผู้ร้ายข้ามแดน. (6 ตุลาคม 2563). *BBC News*. <https://www.bbc.com/thai/thailand-54424489>

- บัลลังก์ โรหิตเสถียร. (2563). การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการก่อน
เปิดภาคเรียน 1 กรกฎาคม 2563. ศธ. 360 องศา. [https://moe360.blog/
2020/05/08/การเตรียมความพร้อมของ/](https://moe360.blog/2020/05/08/การเตรียมความพร้อมของ/)
- เปิดความหมาย ปีชง หมายถึงอะไร. (14 พฤศจิกายน 2560). ไทยรัฐออนไลน์.
<https://www.thairath.co.th/horoscope/belief/1128792>
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). <https://dictionary.orst.go.th/>
- พันธุ์ทิพย์ธีระเนตร. (14 กรกฎาคม 2560). ตัดสินจากหน้าตา พิพากษาจาก
รูปลักษณ์ วัฒนธรรมการ 'เหยียด' ในสังคมไทย ตลกที่ไม่ซ้ำ ความเหลื่อมล้ำ
ที่ต้องทบทวน. มติชนออนไลน์. [https://www.matichon.co.th/news-
monitor/news_602911](https://www.matichon.co.th/news-monitor/news_602911)
- เพจวุ้นแปลภาษา [Facebook page]. Facebook. [https://www.facebook.com/
woonplaepasa](https://www.facebook.com/woonplaepasa)
- มธุรดา สุวรรณโพธิ์ และนันท์วัช สิริรักษ์. (2558). นิยามรัก 2015. [https://new.camri.
go.th/_admin/file-content-downlaod/FM-1216-1590752788.pdf](https://new.camri.go.th/_admin/file-content-downlaod/FM-1216-1590752788.pdf)
- รุจิรา บำรุงกาญจน์ และกิงกาญจน์ เทพกาญจนา. (2560). คุณสมบัติทาง
วากยสัมพันธ์ อรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติของรูปปฏิเสธ เปล่า ใน
ภาษาไทย. วารสารอักษรศาสตร์, 46(2), 295-343.
- วันที่ไทยรู้จัก COVID-19. (28 มีนาคม 2563). ข่าวไทยพีบีเอส. [https://news.
thaipbs.or.th/content/290347](https://news.thaipbs.or.th/content/290347)
- สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. (ม.ป.ป.). พี่น้องทะเลาะกัน. สืบค้น 28
กันยายน 2564 จาก <https://www.childrenhospital.go.th>

สมาคมโฆษณาดิจิทัล ประเทศไทย. (6 กรกฎาคม 2559). DAAT เผยข้อมูลผู้ใช้
อินเทอร์เน็ตของไทย ไตรมาส 1 ประจำปี 2559. MarketingOops.

https://www.marketingoops.com/reports/infographic-reports/thailand-online-overview-q1-2016/?fbclid=IwAR3QgvuaqrcxH5unburZ8zaDA4MwDRBA-Gt3l49zfRRu-20sDL66t_iQb0Y

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). นโยบายและแนวปฏิบัติ
เกี่ยวกับการรับนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีการศึกษา 2564. <https://www.cpn1.go.th/2021/wp-content/uploads/2021/01/นโยบายการรับนร.-2564-สพฐ.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). ภาวะสังคมไทย
ไตรมาสสองปี 2564. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=5492&filename=socialoutlook_report

สิริญา สุขสวัสดิ์. (2558). ลักษณะภาษาและกลวิธีการใช้ภาษาตามแนววจนปฏิบัติ
ศาสตร์ ในหน้าแฟนเพจ “ข้อความโดนๆ” ในเฟซบุ๊ก [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Kempson, R. (1975.) *Presupposition and the Delimitation of Semantics*. Cambridge
University Press.

MGR Online. (16 ธันวาคม 2556). รู้หรือไม่ว่า ปลา ก็มีสมอง. MGR Online.
<https://mgronline.com/live/detail/9560000154503>